

TYKS T-sairaala

Sisältö

TYKS T-sairaala	4
Iho- ja sukupuolitautien klinikka	8
Keuhkosairauksien poliklinikka.....	10
Allergiayksikkö	11
Syöpätautien klinikka	12
Kirurgian poliklinikka	15
Sairaanhoidolliset palvelut.....	17
Huoltopalvelut	18
Auditorio	19
Katsaus T-sairaalan historiaan.....	20
Rakennuttaminen	21
Sairaanhoidon muuttuvat tarpeet – uudenlainen sairaala.....	22
T-sairaalan rakenteet	24
Kartta ja opastus	28
Yleistietoja	30

■ Julkaisija

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Kiinamylynkatu 4–8
PL 52, 20521 Turku
Puh. (02) 313 0000
Fax (02) 313 3613
www.vsshp.fi

■ Ulkoasu ja taitto

Mainostoimisto SST Oy

■ Paino

Painoprisma Oy, 2004

TYKS T-sairaala

Turun yliopistollisen keskussairaalan uusiin sairaalarakennuksiin, T-sairaala, otettiin käyttöön 3.11.2003. Rakennus tarjoaa nykyaikaisen toimintaympäristön iho- ja sukupuolitautien, syöpätautien, keuhkosairauksien ja allergiasairauksien hoitoon sekä kirurgisille poliklinikkapalveluille.

T-sairaalan toiminta painottuu poliklinikkakäynteihin ja päiväkirurgiaan. Talon kolmessa vuodeosastossa on yhteensä 72 sairaansijaa. T-sairaalassa hoidetaan päivittäin 400–500 potilasta. Vuodessa siellä toteutetaan yli 70 000 poliklinikkakäyntiä ja noin 3500 hoitajaksoa.

T-sairaalassa työskentelee lähes 300 työntekijää, joista noin 250 kuuluu hoitohenkilökuntaan ja vajaa 50 tekniikan ja huollon henkilökuntaan.

T-sairaala on osa TYKSin kantasairaala. Lisäksi TYKSiin kuuluu Turun Mäntymäessä sijaitseva Kirurginen sairaala sekä Paimion ja Raision sairaalat. Kaikkiaan TYKSissä työskentelee runsaat 4000 henkilöä.

Talo henkii nykyaikaa

T-sairaala eroaa silmännähdn aiemmin valmistuneista sairaalarakennuksista. Talon sisätiloja hallitsee avara viiden kerroksen korkuinen lasikatteinen keskusaula, jonka ympärillä terassimaisesti kohoavat portaikot ja parvekkeet viherkasveineen antavat sisänäkymälle viihtyisän ja tyylikkään ilmeen.

Uutta on sekin, että vuodeosastot ovat kolmion mallisia. Kansliat ja hoitajien työpis-

teet sijaitsevat kolmioiden kärjissä, kun taas huoltotilat on sijoitettu kolmioiden keskelle. Tällä ratkaisulla pyritään saamaan hoitajat lähemmäs potilaita. Ajatuksena on myös säästää hoitajien askeleita ja jättää näin enemmän aikaa varsinaiseen hoitotyöhön.

Potilashuoneet ovat valoisia 1–2 hengen huoneita ja ne sijaitsevat osastojen ulkosivuilla. Valoisat oleskelu- ja taukokuoneet, parvekkeet ja ulkoterassit lisäävät osaltaan niin potilaiden kuin henkilökunnankin viihtyvyyttä.

T-sairaalassa otettiin käyttöön elektroniset potilastietojärjestelmät ensimmäisenä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin sairaalana. Kaikki potilaita koskeva tieto tallennetaan aina suoraan tietokoneille, minkä ansiosta tieto on saatavilla heti siellä missä sitä tarvitaan. Myös potilaskuvaukset tehdään kokonaan digitaalisesti – talossa ei ole edes valokaappeja röntgenkuvien tarkastelua varten.

Täyden palvelun allergiayksikkö

Uusi täyden palvelun allergiayksikkö mahdollistaa allergiaoireisen potilaan kokonaisvaltaisen tutkimisen ja hoidon useiden erikoisalojen yhteistyönä. Yksikköön on koottu aiemmin hajallaan sijainneita allergian hoitoon liittyneitä toimintoja ihotautien, keuhkosairauksien, allergologian, työlääketiteen, korva-, nenä- ja kurkkutautien sekä lasten astmapoliklinikan yksiköistä. Uuden toimintamallin ansiosta allergiapotilaiden ei tarvitse enää kulkea paikasta toiseen, kuten aiemmin.

Syöpätautien klinikan sädehoito-osastolla on kahden vanhemman sädehoitolaitteen lisäksi kaksi uutta sädehoitolaitetta sekä kaksi sädehoitosimulaattoria. Niiden ansiosta yksittäiset hoidot sujuvat aiempaa nopeammin, mikä osaltaan lisää hoidon tuottavuutta. Syöpäpotilaita voidaan nyt hoitaa aiempaa viihtyisämmässä hoitoympäristössä, valoisissa ja avarissa tiloissa.

T-sairaalan erikoisuuksia ovat myös ns. tekniikkatornit. Jokaisessa siivessä sijaitseva torni pitää sisällään osastokohtaisen talotekni-

kan ytimen, mm. ilmastointikoneet, lämpöjohdot sekä käyttövesi-, jäähdytys- ja sairaalakaa-suputket. Ratkaisu mahdollistaa kunkin osaston sulkemisen mahdollisten korjaus- ja muutostöiden ajaksi häiritsemättä muiden osastojen toimintaa.

Sairaala-alue laajeni liikenneväylän yli

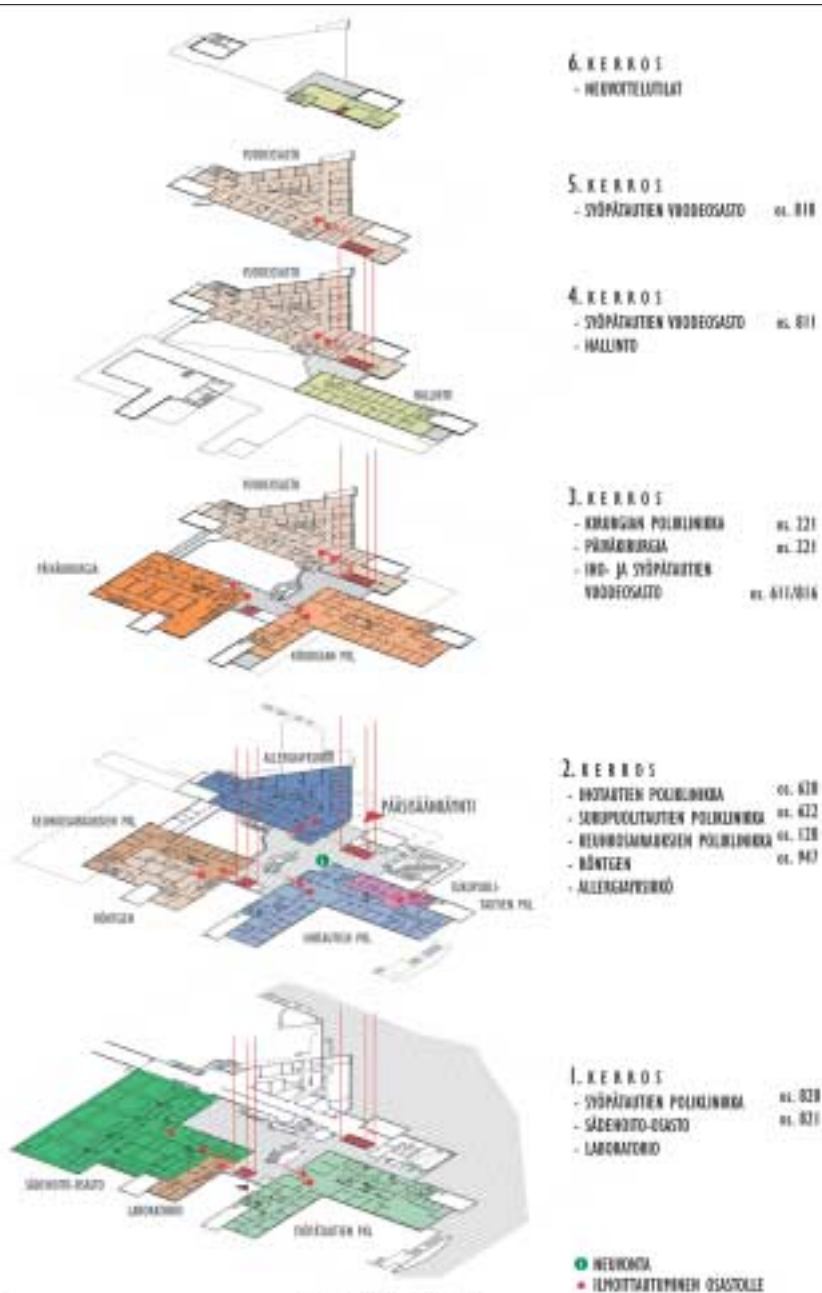
T-sairaala laajensi TYKSin kantasairaalan aluetta ulottumaan Helsingintien ja rautatien yli Hämeentien ja Savitehtaankadun rajaamalle alueelle. Sisäinen liikenne uuden ja vanhan sairaala-alueen välillä sujuu Helsingintien ja rautatien yli kulkevan pysäköintitason kautta. Autoliikenteelle siitä ei kuitenkaan ole läpikulkua.

T-sairaalan hyötypinta-ala on 9 950 ja kerospinta-ala 21 600 neliometriä sekä tilavuus 126 000 kuutiometriä. Hankkeen kustannukset (ilman arvonlisäveroa) olivat yhteensä noin 51 miljoonaa euroa: rakentaminen maksoi 34,5 miljoonaa, kiinteiden laitteiden hankinnat kuusi, tutkimus- ja hoitolaitteet kuusi sekä irtaimisto 4,5 miljoonaa euroa.

T-sairaalan yksiköt ja palvelut:

- Iho- ja sukupuolitautilin klinikka
- Os. 611, ihotautilin vuodeosasto, A-siipi, 3. krs
 - Os. 620, iho- ja sukupuolitautilin poliklinikka, B-siipi, 2. krs hallinto, B-siipi, 4. krs
 - Syöpätautilin klinikka Os. 810, syöpätautilin vuodeosasto, A-siipi, 5. krs
 - Os. 811, syöpätautilin vuodeosasto, A-siipi, 4. krs
 - Os. 816, syöpätautilin vuodeosasto, A-siipi, 3. krs
 - Os. 820, syöpätautilin poliklinikka, B-siipi, 1. krs
 - Os. 821, sädehoito-osasto, C-siipi, 1. krs hallinto, B-siipi, 4. krs
 - Os. 120, keuhkosairauksien poliklinikka, A- ja C-siivet, 2. krs
 - Os. 221, kirurgian poliklinikka, B- ja C-siivet, 3. krs
 - Os. 933, laboratorio, C-siipi, 1. krs
 - Os. 947, röntgen, C-siipi, 2. krs
 - Allergiayksikkö, A-siipi, 2. krs
 - Sairaalapappi, A-siipi, 1. krs
 - Kahvila-ruokala, 1. krs (keskusaula)
 - Sairaalapappi, 1. krs
 - Neuvonta ja vaatenaulakot, 2. krs
 - Auditorio, 2. krs (sisäänkäynti)

Leikkauskuva T-sairaalasta

Iho- ja sukupuolitautilien klinikka

Iho- ja sukupuolitautilien poliklinikkatoiminta T-sairaalassa jakautuu yleisdermatologiseen, allergologiseen ja sukupuolitautipotilaiden vastaanotto toimintaan. Poliklinikalla on vastaanotot myös sarjahoidoissa käyvien ja vuodeosastolta hiljattain kotiutettujen potilaiden kontrollikäyntejä varten. Ihotautipotilaat tulevat vastaanotoille lääkärin lähetteen perusteella, myös päivystystapauksissa arkipäivisin. Sukupuolitautipotilaat voivat tulla seurantakäynnille ilman lähetettä. Poliklinikan toiminnasta vastaavat iho- ja sukupuolitautilien sekä ihotautien ja allergologian erikoislääkärit.

Lähetepoliklinikka vastaa uusien potilaiden diagnostiikasta, hoidonmäärityksestä ja mah-

dollisesta ohjauksesta. Pienkirurgisella vastaanotolla poistetaan eriasteisia ihokasvaimia. Pinnallisia ihokasvaimia hoidetaan myös fotodynaamisella menetelmällä. Ihomuutosten hoitoon on käytössä lisäksi hiilidioksidilaser ja nestetyppikryolaitteisto. Ihosyövän diagnostiikassa käytetään digitaalista epiluminisenssilaitetta.

Hoitopoliklinikalla annetaan paikallis- ja valohoitoja ihottuma- ja psoriaasipotilaille. Käytössä ovat sekä vakiintuneet laajaspektriset (UVB, PUVA ja SUP) että uudemmat kapeaspektriset (311 nm, UVA1) kokovartalon valohoitolaitteet. Käsi- ja jalkaihottumapotilaat voivat saada kohdennettua paikallishoitoa

pienlaitteilla. Valohoitoyksikössä tutkitaan myös valoherkkyyttä.

Säärihaavapotilaiden alaraajaturvotusta hoidetaan painepuristuslaitteilla. Käsien, jalkojen ja kainaloiden liikkahikoilua voidaan hoitaa iontoforesilaitteella. Kainaloiden hankalaan liikkahikoiluun käytetään myös botuliinihoitoa.

Sarjahoidossa käyvien potilaiden itsehoitokykyä pyritään parantamaan potilasopetuksella. Tavoitteena ovat lyhyet ja tehokkaat hoitajaksot.

Hoitajaksot 10-paikkaisella vuodeosastolla ovat lyhentyneet, ja potilaita joudutaan usein kotiuttamaan hoidon ollessa vielä kesken.

Jälkitarkastuspoliklinikka palvelee vuodeosastolta kotiutettuja potilaita.

Keuhkosairauksien poliklinikka

T-sairaalassa sijaitseva keuhkosairauksien poliklinikka, osasto 120, on ajanvaraus- ja lähete-poliklinikka, joka hoitaa myös akuutteja tilanteita mahdollisuuksiensa mukaan. Päivystystä poliklinikalle ei kuitenkaan ole.

Poliklinikalla tutkitaan ja hoidetaan keuhkosairauksien erikoisalaan kuuluvia sairauksia, kuten allergiaa, astmaa, keuhkohtaumatauti ja tuberkuloosia. Osalle tuberkuloosipotilaista lääkehoito annetaan valvotusti niin, että he ottavat lääkkeensä sairaanhoitajan läsnä ollessa joko poliklinikalla tai potilaan kotona. Lisäksi tehdään konsultaatiokäyntejä TYKSin muiden klinikoiden vuodeosastoille. Keuhkosairauksien poliklinikan erikoislääkäri pitää kerran viikossa poliklinikkavastaanottoa Loimaan ja

Salon aluesairaaloissa sekä Vakka-Suomen sairaalassa. Poliklinikalla järjestetään myös vieroituskursseja tupakasta.

Poliklinikka kuuluu keuhkosairauksien klinikkaan, joka huolehtii koko Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin aikuisväestön hengityselinsairauksien tutkimuksesta, hoidosta ja seurannasta. Keskeisimpiä hoidettavia sairauksia ovat yliherkkyysairaudet, astma, krooninen keuhkoputkitulehdus, keuhkojen laajentuma, keuhkosityöpiä, keuhkokuume ja työperäiset keuhkosairaudet. Klinikka vastaa myös alueen väestön tuberkuloosihoidosta ja tuberkuloositilanteen valvonnasta sekä tutkii ja hoitaa uneen liittyviä hengityshäiriöitä.

Allergiayksikkö

T-sairaalaan perustettiin allergiayksikkö, jonne keskitettiin aiemmin erillään toimineet allergologian hoitoyksiköt. Yksikössä toimivat erikoissalat ovat ihotaudit, keuhkosairaudet, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, lastentaudit, työlääkätiede sekä kliininen fysiologia. Keskitetyksi samoissa tiloissa toimivien eri alojen asiantuntijoiden yhteistyöllä voidaan tehostaa ja helpottaa moniongelmaisten allergologisten potilaiden tutkimusta ja hoitoa. Tavoitteena on parantaa myös muiden erikoisalojen konsultatiomahdollisuuksia ja hoidon kokonaisvaltaista suunnittelua. Yhteistyötä tehdään esim. ammattitautipotilaiden diagnostiikassa ja tutkimuksessa.

Allergiayksikköön on keskitetty allergiastien teko sekä altistustutkimukset. Käytössä ovat välitöntä ja viivästynyttä allergiaa tutkivat ihotestimenetelmät (prick- eli ihopistotestit ja

epikutaanikoheet eli ”lapputestit”) sovelluksineen. Yksikössä tehdään myös keuhkojen ja nenän funktiotutkimuksia ja annetaan siedätyshoitoja.

Allergiahoitaja antaa potilaille ohjeita ihon suojaamisesta ja allergeenien välttämisestä. Yksikössä toimivat myös sosiaalityöntekijä, kuntoutusohjaaja, ravitsemusterapeutti ja tupakastaveroitushoitaja.

Yksikössä toimii moniammatillinen kuntoutusryhmä, jossa potilasta hoitava lääkäri, erikoislääkärit, sosiaalityöntekijä ja allergiahoitaja yhdessä potilaan kanssa selvittävät työssäselviytymis- ja kuntoutusmahdollisuuksia. Kuntoutusryhmä tekee myös työpaikkakäyntejä.

Allergiayksikkö järjestää koulutusta terveydenhuollon opiskelijoille ja henkilöstölle sekä yksilö- ja ryhmäopetustilaisuuksia potilaille.

Syöpätautien klinikka

Syöpätautien klinikka vastaa koko Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen syöpäsairauksien ei-kirurgisesta hoidosta. Annettavat hoidot noudattavat kansainvälisesti vakiintuneita hoitokäytäntöjä. Uusia hoitomalleja ja hoitokäytäntöjä otetaan kliiniseen käyttöön koko ajan.

Oman sairaanhoitopiirin lisäksi potilaita tulee hoidettaviksi Ahvenanmaan, Satakunnan ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien alueilta. Erikoissädetekniikkaa vaativia potilaita tulee koko Suomen alueelta.

Potilaat ohjautuvat klinikalle lääkärin lähetteen perusteella.

Sädehoito

Syöpätautien klinikan sädehoito-osasto 821 sijaitsee T-sairaalan ensimmäisessä kerroksessa. Sädehoitoja annetaan päivittäin 120–150 potilaalle.

Sädehoidossa käytetään ionisoivaa säteilyä, joka vaikuttaa erityisesti jakautumisvaiheessa oleviin soluihin ja joka siten tuhoaa hyvin syöpäsoluja. Parhaiten sädehoito tehoaa syöpäsoluihin, jos haluttu kokonaisuus jaetaan useisiin pieniin kerta-annoksiin. Näin voidaan myös paremmin suojella normaaleja soluja, jotka yleensä toipuvat nopeasti sädehoidon aiheuttamista muutoksista. Sädehoitoa käytetään parantavana hoitona joko yksin tai muihin hoitoihin yhdistettynä. Sädehoidolla voidaan myös lievittää syövän aiheuttamia oireita, mikäli tauti on levinnyt niin laajalle, että sitä ei voida kokonaan parantaa.

Potilaat tulevat pääsääntöisesti läheteellä syöpätautien poliklinikan kautta, jossa arvioidaan hoidon kiireellisyys. Potilaan halutessa omaiset voivat olla mukana sädehoidon eri vaiheissa.

Kunkin potilaan sädehoito suunnitellaan yksilöllisesti. Suunnitteluvaiheen aikana röntgenhoitajat kuvaavat hoitoalueen tietokonetomografialla tai simulaattorilla. Hoitoa varten tehdään myös tarvittaessa apuvälineitä, kuten pään ja vartalon tukia ja suoja. Suunnitteluvaiheeseen kuuluu tavallisesti 1–3 käyntikertaa.

Hoitoa varten on käytössä 4 sädehoitolaiteita. Yhteen hoitokäyntiin kuluu 10–15 mi-

nuuttia. Sädehoitoa annetaan useina pieninä päiväännoksina hoitajakson aikana muutama minuutti kerrallaan. Säteilyä potilas ei tunne lainkaan. Hoidon lopussa on lääkärintarkastus, jossa keskustellaan potilaan kanssa hoidon kulusta ja annetaan kontrolliaika.

Poliklinikka

Syöpätautien poliklinikka toimii lähete- ja ajanvarauspoliklinikkana syöpäpotilaille. Lähetteen perusteella tulleille uusille potilaille järjestetään kuvantamis- ja laboratoriotutkimuksia tautitilanteen selvittämiseksi. Kun tautitilanne on selvitetty, neuvotellaan hoitomahdollisuuksista ja sovitaan toteutettavasta hoi-

dosta.

Syövän lääkinällisessä hoidossa käytetään sytostaattihoitojen (solunsalpaajahoitojen) lisäksi hormonihoitoja, biologisia vasteenmuuntajia ja ns. täsmähoitoja. Hoitomenetelmät ovat jatkuvasti kehittyneet ja hoitotulokset parantuneet. Syöpätautien klinikka osallistuu aktiivisesti uusien hoitojen tutkimiseen ja kehittämiseen.

Hoitojen jälkeenkin potilaat käyvät poliklinikalla jälkitarkastuksissa, joiden määrä ja aikavälit ovat tauti- ja hoitokohtaisia. Tarkastuksessa paneudutaan taudista ja hoidosta selviytymiseen sekä tutkitaan mahdollinen taudin uusiutuminen.

T-sairaalan ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevan syöpätautien poliklinikan vastaanottohuoneet ovat valoisia, tilavia ja toimivia. Yksi huoneista on suunniteltu moniammatillisen yhteisvastaanoton tarpeisiin sopivaksi. Lisäksi on pienempiä tiloja, jotka antavat potilaille rauhaa ja yksityisyyttä.

Vuodeosastot

Syöpätautien klinikalla on T-sairaalaossa kolme vuodeosastoa, osastot 810, 811 ja 816, joista viimeksi mainittu toimii ihotautien kanssa yhteisenä viikko-osastona. Kaikilla vuodeosastoilla on 24 potilaspaikkaa.

Vuodeosastoilla hoidetaan aikuisia syöpäpotilaita, jotka saavat solunsalpaajahoitoa, sädehoitoa, kipuhoidoita, antibioottihoitoa tai saattohoitoa.

Kirurgian poliklinikka

TYKSin kirurgian klinikkaan kuuluva kirurgian poliklinikka vastaa sairaanhoitopiirin yliopistosairaala-alueen polikliinisesta potilashoidosta. Toimintaan sisältyy polikliininen vastaanotto- ja leikkaustoiminta sekä urologinen tähystystoiminta. Tutkimustyö, opetus ja hoitotyön kehittäminen ovat jatkuvana osana toimintaa.

Poliklinikan erikoisalajat

- endokrinologinen kirurgia
- gastroenterologinen kirurgia
- käsikirurgia
- neurokirurgia
- opetuspoliklinikka (kandiotopetus)
- ortopedia
- plastiikkakirurgia
- thoraxkirurgia
- traumatologia
- urologia
- verisuonikirurgia

Kirurgian poliklinikalla on myös uroterapeutin, avannehoitajan, tutkimushoitajan, fysioterapeutin ja toimintaterapeutin vastaanotot. Lisäksi poliklinikalla käy potilaita koko sairaanhoitopiirin alueelta erikoiskipsien ja tukien laitossa.

Kirurgian poliklinikalla tehtävä hoito on moniammatillista yhteistyötä erityisesti kuvantamisyksikön, laboratorion sekä kirurgian ja fysiatrian osastojen kanssa.

Päiväkirurgia

Päiväkirurgiseen yksikköön kuuluu neljä leikkaussalia ja potilaiden jälkivalvontatilat. Potilas tulee toimenpiteeseen kotoa ja pääsee kotiin heräämövälvön jälkeen vielä samana päivänä.

Yksikössä tehdään

- käsikirurgisia toimenpiteitä
- ortopedisia toimenpiteitä
- plastiikkakirurgisia toimenpiteitä
- urologisia toimenpiteitä (sisältäen munuaiskivien ulkoiset murskaukset = ESWL)
- palvelutoimintana toimenpiteitä muiden klinikoiden potilaille
- kipustimulaattoreiden asennuksia

Ennen toimenpiteen suorituspäivää potilas käy hoitajan vastaanotolla. Potilasinformaation tarkoituksena on turvata toimenpiteen onnistuminen sekä auttaa potilasta selviytymään omatoimisesti ennen ja jälkeen leikkauksen.

Sairaanhoidolliset palvelut

Laboratorio

T-sairaalan laboratorio, osasto 933, sijaitsee C-siiven 1. kerroksessa. Osasto toimii T-sairaalan polikliinisenä näytteenottopisteenä, josta käydään ottamassa myös vuodeosastojen kiertonäytteet. Näytteet tutkitaan muualla TYKSissä sijaitsevilla laboratorion yksiköissä, joihin näytteet lähetetään putkipostin avulla. Osasto tekee myös kaikki T-sairaalan Ekg-tutkimukset.

Laboratorio-osastolla on myös toimenpidehuone, jossa T-sairaalan osastoilla olevien potilaiden luumyönteet ja muu näytteenotto voidaan suorittaa.

Kuvantaminen

T-sairaalassa toimiva röntgenyksikkö, osasto 947, tekee syöpätautien klinikan, kirurgian poliklinikan ja keuhkopoliklinikan potilaille vuosittain lähes 20 000 kuvantamistutkimusta. Niistä valtaosa on keuhkojen ja luuston kuvauksia, mutta mukana on myös runsaasti tietokonetomografiatutkimuksia, magneettikuvauksia ja isotooppi tutkimuksia. Röntgenosastolla on kaksi röntgenkuvaushuonetta laitteineen, yksi ultraäänitutkimuslaite ja tietokonetomografialaite ohjaustiloineen. Kaikki kuvauslaitteet ovat digitaalisia, eivätkä siis käytä ollelkaan filmiä.

Röntgenosasto tuottaa kuvantamispalvelut potilaiden ja yksiköiden kannalta joustavasti ja taloudellisesti. Nykyaikainen digitaalinen kuvantaminen ja kuvien sähköinen siirtotekniikka tehostaa osaltaan toimintaa.

Lääkehuolto

Syöpätautien poliklinikan yhteydessä, T-sairaalan B-siiven 1. kerroksessa, toimii TYKSin lääkehuollon alainen lääkevalmistuslaboratorio, jonka tehtävänä on saattaa käyttökuuntoon solunsalpaajahoidossa tarvittavat potilasannokset.

Valtaosa solunsalpaaja-annoksista toimitetaan syöpätautien yksiköihin ja solunsalpaajahoidot toteutetaan yhä enemmän polikliinisenä hoitona. Käytännön toiminnan ja kuljetusten kannalta on tarkoituksenmukaista, että solunsalpaaja-annosten valmistus tapahtuu lähellä niitä yksiköitä, jotka käyttävät valtaosan annoksista.

Huoltopalvelut

TYKSin ravintokeskus toimittaa valmiit ruoat sekä T-sairaalan osastoille että kahvila-ruokalaan sisäisinä kuljetuksina U-sairaalaista käsin kolme kertaa päivässä. Ravintokeskus tarjoaa ruokapalveluja sekä henkilökunnalle että asiakkaille 1. kerroksessa sijaitsevassa avarassa kahvila-ruokalassa.

Kuljetustoimisto huolehtii tarvittavista potilas-, apteekkitavara-, keskusvarastotavara-, laitekaluste-, ruoka-, pyykki- ja jätekuljetukset T-sairaalan ja kantasairaalan muiden osien välillä. Rakennusten välinen vilkas liikenne kulkee yhdystunneleita ja -käytäviä pitkin.

T-sairaalan ja kantasairaalan välille rakennettu putkiposti ja elektronisen potilaskertomuksen

käyttö vähentävät kuljetustarvetta rakennusten välillä. Putkipostilla hoidetaan myös kiireellisiä lääkelähetystyksiä.

Vahtimestarit hoitavat T-sairaalan neuvontaja vahtimestaripalvelut. Rakennus on varustettu kulunvalvontajärjestelmällä ja kameravalvonnalla.

Laitoshuolto toteuttaa yksiköiden tarvitsemat potilashoidon tukipalvelut; puhtaanapidon, ruokahuollossa avustamisen, yhteistyön huoltopalveluissa sekä asiakas- ja muissa palvelutehtävissä.

TYKSin tekninen huoltoyksikkö vastaa lääkintälaitteiden ja kiinteistön huollosta.

Auditorio

T-sairaalassa on 120-paikkainen noin 160 neliömetrin kokoinen auditorio. Sen pääsisäänkäynti on T-sairaalan julkisivun puolella, 2. kerroksessa.

Auditorion AV-laitteistoon kuuluu mikrotietokoneiden lisäksi videolaitteisto, diaprojektorit ja kameralla varustettu piirtoheitin. Äänentoistolaitteisto sisältää myös induktiosilmukan. Auditoriota käytetään pääasiassa sairaanhoitopiirin kokous- ja koulutustilaisuuksissa, mutta sitä voidaan myös vuokrata ulkopuolisille, puh. (02) 313 3119.

Katsaus T-sairaalan historiaan

Turun yliopistollisen keskussairaalan laajentamiseen entisen Kupittaa saven alueelle vaurauduttiin jo 1970-luvulla, jolloin valtio pakolunasti alueen Kupittaa Savi Oy:n konkurssipesältä. Vuonna 1968 valmistuneen U-sairaalarakennuksen jälkeen TYKS ei ole saanut uusia tiloja käyttöönsä lukuun ottamatta vuonna 1975 valmistunutta A-sairaalan laajennusosaa ja vuonna 1999 valmistunutta valtakunnallista PET-keskusta.

Uudisrakennuksen suunnittelu Kupittaa saven alueelle käynnistettiin 1980-luvun lopulla. Suunnitelmat laadittiin luonnosvaiheeseen asti, mutta 1990-luvun alkupuolella suunnittelu keskeytettiin Suomea vaivanneen laman myötä. Pian tämän jälkeen laadittiin sairaalan

tilojen kokonaiskehittämisohjelma. Siinä päätettiin näkemykseen, että sairaalan toiminta ei ole pian enää mahdollista ilman vanhoja tiloja korvaavaa uudisrakennusta.

T-sairaalan sisältö muotoutui lopullisesti, kun hankkeen suunnittelu käynnistettiin valtuuston tekemän päätöksen jälkeen marraskuussa 1999. Noin vuoden kuluttua tästä alueella aloitettiin tiili- ja keramiikkateollisuuden likaaman maaperän puhdistustyöt. Perustusrakka käynnistettiin huhtikuussa 2001 ja varsinaiset rakennustyöt saman vuoden syyskuun alussa. Rakennustyöt kestivät kaksi vuotta, minkä jälkeen tilojen käyttövarustuksen asentamiseen kului kaksi kuukautta. Uudet tilat otettiin käyttöön marraskuussa 2003.

Rakennuttaminen

T-sairaalan rakennuttamista varten sairaanhoitopiirin johto nimesi hankkeelle projektiryhmän, jolle käytännön rakennuttamistehtävät lankesivat. Hankkeeseen liittyvää päätösvaltaa ovat käyttäneet sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallitus ja sen asettama rakennusjaosto.

Rakennushanke toteutettiin jaettuna urakka- ja siten, että rakennusurakoitsija toimi samalla pääurakoitsijana. Pääurakkaan alistettiin LVI-AS-urakoiden lisäksi kaikki rakennuttajan suoraan hankkimat tärkeimmät järjestelmä- ja laite-toimitukset sekä kiinteiden sairaalalaitteiden toimitukset. Aliurakoita teki noin 40 eri toimittajaa.

Sairaanhoidon muuttuvat tarpeet – uudenlainen sairaala

Suomen keskussairaalaverkosto rakennettiin pääosin 1950–1960-luvuilla sen ajan käsityksiä ja tilatarpeita vastaaviksi. Kuluneen 40–50 vuoden aikana ovat lääketieteellinen tekniikka ja sen myötä sairaaloiden tutkimus-, toimenpide- ja hoitoprosessit kuitenkin muuttuneet merkittävästi.

T-sairaalan suunnittelun lähtökohtia ovat olleet kansainvälisestikin ajankohtaiset kysymykset potilaskeskeisestä hoitoympäristöstä, henkilökunnan viihtyvyydestä ja työergonomiasta, sairaalarakennuksen muunneltavuudesta sekä sairaalatoiminnan logistiikan kehittämisestä.

Kolme rakennusta – yksi talo

Uudisrakennus sisältää kirurgian poliklinikan ja päiväkirurgisen yksikön lisäksi modernit tilat keuhko-, iho- ja allergiasairauksien sekä syöpätautien tutkimukselle ja hoidolle. Kokonaisuus koostuu kolmesta erillisestä rakennusosasta – vuodeosatorakennuksesta, poliklinikkarakennuksesta sekä tutkimus- ja toimenpidetilat sisältävästä keskustilasta, sairaalan olohuoneesta. Tähän kokonaisuuteen tilaan liittyvät lisäksi potilaiden ja henkilökunnan kahvila-ravintola, aula- ja odotustilat eri tasoilla sekä opetussairaalan auditorio-osa.

Hyvä ympäristö säästää myös kustannuksia

Potilasympäristön laatuun sekä henkilökunnan viihtyvyyteen on pyritty vaikuttamaan runsaan päivänvalon tuomisella sisätiloihin sekä väri-

ja materiaalivalinnoilla. Sairaalassa on myös runsaasti viherkasveja. Asiakkaiden käytössä on tietokoneita ja internet-yhteyksiä varustettu palvelupiste – ”Tietolähde” – jossa voi sairaanhoitajan tuella etsiä ajankohtaista ja asiantuntijoiden tarkistamaa tietoa eri sairauksista, niiden hoitomuodoista sekä mahdollisista sidosryhmistä.

Uudessa rakennuksessa on ollut tavoitteena toiminnallisesti ja käyttökustannusten hallinnan kannalta mahdollisimman tehokkaiden yksiköiden luominen. Näin on päädytty muun muassa erikoisalakohtaisiin kerroksiin sekä kolmionmuotoisiin vuodeosastoihin, joissa kussakin on kolme itsenäistä potilashoitosolua. Lisäksi on kiinnitetty erityistä huomiota henkilökunnan työergonomiaan.

Valmiina tulevaisuuteen

Kokemus on osoittanut, että keskikokoista sairaalarakennusta saneerataan tai laajennetaan joiltain osin vähintään 5–10 vuoden välein. Vanhoja sairaaloita on usein vaikea laajentaa toiminnallisesti järkevällä tavalla. Niiden saneeraaminenkin on hankalaa ja kallista matalista kerroskorkeuksista ja tiukasta mitoituksesta johtuen.

Jotta T-sairaala olisi helposti ja edullisesti muokattavissa tulevaisuuden lääketieteen kehityksen vaatimusten mukaisesti, on jokainen rakennusosa erikseen laajennettavissa ja korotettavissa. Rakennusosien sivuilla olevat tekniikkatornit ja vanhoja sairaaloita suurempi kerroskorkeus mahdollistavat kerroskohtaiset muutostyöt sairaalan muun toiminnan häiriintymättä.

Tulevaisuuden sairaalarakennuksille asetet-

täviä – osin vielä tuntemattomia – vaatimuksia on vaikea täsmällisesti ennakoida. Tekemällä T-sairaalasta joustava ja muuntelukelpoinen on taattu mahdollisimman hyvät lähtökohdat tulevaisuuden vaatimusten täyttämiseen.

T-sairaalan rakenteet

Rakennuksen rungon valinnassa päämääränä oli saavuttaa mahdollisimman hyvä rakennuksen tilojen ja installaatioiden muunneltavuus. Kantavana vaakarakenteena on käytetty jännitetyjä ontelolaattaelementtejä. Ratkaisu mahdollisti suuret jännevälit ja näin ollen vähemmän pilarimäärän. Mitä vähemmän pila-

reita on, sitä helpompi on väliseiniä ja huone-tiloja uudelleen sijoittaa toimintojen muuttuessa.

Ontelolaatat on asennettu laattojen päiden välissä olevien teräksisten hattupalkkien varaan. Isojen jännevälien aiheuttamasta suuresta kuormituksesta huolimatta ontelolaattojen alapuolel-

le ulottuvat vain teräslevystä tehdyt ”leuat”, jotka toimivat laattojen kannatinulokkeina. Tämä taas mahdollistaa sen, ettei putkistoja ja kanavia myöhemmin siirrettäessä tarvitse lähteä läpäisemään palkkeja tai tuoda niitä korkeiden palkkien alitse.

Ontelolaattojen terästys on mitoitettu siten, että laattoihin on mahdollista myöhemmin tehdä suhteellisen suuriakin reikiä uusille pystyasennuksille, jotka kulkevat kerroksesta toiseen.

Rakennuksen kuormituksissa ja detaljisuunnittelussa on myös varauduttu ylöspäin ja sivuille sijoittuviin laajennuksiin.

Rakennuksessa on 5 sädehoitotilaa, jotka on sijoitettu S3-luokan väestönsuojaan. Hoitotilojen säteilysuojausvaatimus on johtanut paksumiin seinämävahvuuksiin. Seinien paksuus on 1000–2000 mm ja kattolaatan paksuus on 1000 mm. Paksut rakenteet täyttävät sellaisenaan myös väestönsuojan säteilysuojavaatimukset.

Julkisivut on tehty sandwich-elementeistä ja osittain paikalla muurattuna rapattuna rakenteena. Julkisivuelementeissä pitkäaikaiskestävyys on varmistettu kovan ja tiiviin betonin ja ruostumattoman raudoitteen käytöllä. Muurattu ja rapattu julkisivun pitkäaikaiskestävyys on niin ikään varmistettu oikeilla materiaalivalinnoilla.

LVIA-suunnittelu

LVIA-suunnittelun kantavana ajatuksena oli alusta lähtien muunneltavuus, energiataloudellisuus, laajennettavuus, hygieniä sekä käytön ja huollon helppous, tinkimättä sisäilmasto-olosuhteiden korkeasta laadusta.

Merkittävä tekijä kaikkien edellä mainittujen ominaisuuksien toteutumiseksi oli oivalus hylätä perinteiset katolle sijoitettavat suuret konehuoneet. Niiden sijasta päädyttiin teknikkatorneihin. Jokaisessa siivessä sijaitseva torni pitää sisällään osastokohtaisen talotekniikan ytimen eli ilmastointikoneet, lämpöjohdot sekä käyttövesi-, jäähdytys- ja sairaalakaasuputket.

Ratkaisu mahdollistaa kunkin osaston sulkemisen huolto- ja korjaustöiden ajaksi

häiritsemättä millään lailla muiden osastojen toimintaa.

Osastokohtaiset ilmanvaihtokoneet käyttävät ns. matalaenergiatekniikkaa ja ovat pesävissä olevia hygieniakoneita.

Koko kiinteistö on jäähdytetty. Jäähdytykseen käytetään kaukokylmää. Kaukolämmön sekä -kylmän keskuskeskukset on sijoitettu kellaritiloihin keskeisesti hyvien huoltoyhteyksien varten.

LVIA-tekniisissä ratkaisuisissa on lisäksi asetettu tavoitteeksi käyttövarmuus sekä selkeys. Esimerkkinä tästä ovat osastokohtaiset ilmanvaihtokoneet, jotka lisäävät käyttövarmuutta. Koneiden keskinäisellä yhdenmukaisuudella taas varmistetaan huollon kannalta tärkeä tekninen selkeys.

Käytön selkeyttä ja hygieenisyyttä parantaa myös kiinteistöön kauttaaltaan asennetut kosketusvapaat vesikalusteet.

Varmuutta ja viihtyvyyttä lisää valurautainen viemärijärjestelmä paloturvallisuudellaan sekä äänettömyydellään.

Sähkötekniikka

T-sairaalan sähkösuunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota turvallisuuteen ja muuntojoustavuuteen.

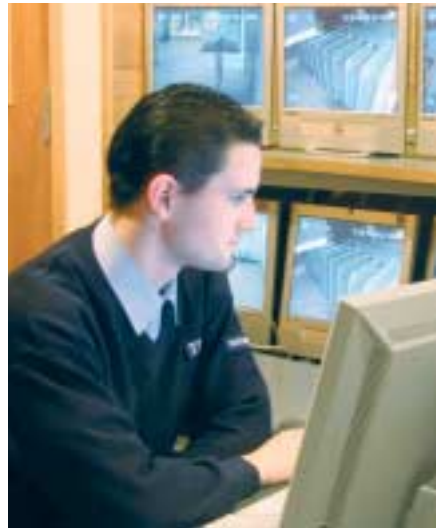
Sähköjakelujärjestelmät normaaliverkko (muuntajateho 2500 kVA) ja varmennettu verkko (varavoimateho yli 700 kVA) on rakennettu toisistaan erilleen. Sähkö- ja teletilojen mitoituksessa on varauduttu käyttötarpeiden muutuksiin.

Koko kiinteistö on varustettu laajalla yleiskaapelointiverkolla, joka mahdollistaa erilaiset käytöt ja muunneltavuudet.

Hoitohenkilökunnan turvallisuutta varten on rakennuksessa kamera- ja kulunvalvontajärjestelmän lisäksi mm. langaton henkilöturvajärjestelmä.

Laite- ja järjestelmävalinnoissa on otettu huomioon elinkaariajattelu ja lisäksi kiinteistön järjestelmät on jaettu rakennuskohtaisiin lohkoihin, jolloin mahdolliset häiriöt vaikuttavat vain osaan sairaalasta.

Valaistusratkaisut on tehty yhdessä arkkitehdin kanssa tavoitteena saada tiloista ”eläviä” huomioiden valon ja varjon vaihtelut sekä käyttäen erilaisia mutta pitkäikäisiä valonlähteitä.

TYKS

TURUN YLIOPISTOLLINEN
KESKUSSAIRAALA
ÅUCS/ÅBO UNIVERSITETS-
CENTRALSJUKHUS

TYKS KANTASAIRAALA

2. Talousrakennus
3. U-sairaala
4. A-sairaala, ensiapupoliklinikka
5. B-siipi
6. C-siipi
8. Neurologian klinikka
10. Lasten psykiatrian yksikkö
11. Psykiatrian poliklinikka, hallintokeskus
12. Karsastus- ja näönkuntoutuspoliklinikka
13. Lasarettimuseo
14. PET-keskus
16. P-talo asiakkaat
17. P-talo henkilökunta
18. T-sairaala
23. Kuntoutustutkimuspoliklinikka, osoite: Lemminkäisenkatu 17
24. Suusairauksien klinikka ja kipupoliklinikka
26. Kappeli

TYKSIN MUUT SAIRAALAT

- Mäntymäen sairaala-alue, Turku
- TYKS Kirurginen sairaala, Luolavuorentie 2
 - Nuorisopsykiatrian yksikkö, Kunnallissairaалantie 20
 - Radiumkoti, Vähäheikkiläntie 11
- TYKS Paimion sairaala
Alvar Aallontie 275, Paimio
- TYKS Raision sairaala
Sairaalakatu 1, Raisio

- Sisäänkäynti
- P Pysäköintialue
- Linja-autopysäkki
- Ensiapupoliklinikka

VSSHP

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on kuntayhtymä, johon kuuluu 58 kuntaa ja kaupunkia. Piirin alueella toimii 26 terveyskeskusta ja elää noin 453 000 asukasta. Sairaanhoitopiiri tarjoaa erikoissairaanhoidon palveluja yliopistollisessa keskussairaалassa ja neljässä aluesairaалassa, joissa on yhteensä 1 620 sairaansijaa.

Piirin sairaaloissa toteutetaan noin 560 000 avohoitokäyntiä ja 440 000 hoitopäivää vuodessa. Sairaanhoitopiirin vuotuiset toimintakulut ovat noin 344 miljoonaa euroa (talousarvio 2004).

Sairaanhoitopiirillä on viisi sairaalaa (tulosaluetta), jotka ovat Turun yliopistollinen keskussairaala (TYKS), Loimaan aluesairaala, Salon seudun sairaala (johon kuuluu Salon aluesairaala ja Halikon sairaala), Vakka-Suomen sairaala ja Turunmaan sairaala - Åbolands sjukhus (johon kuuluu myös Paraisilla sijaitseva Turunmaan mielenterveyskeskus)

Sairaanhoitopiirin palveluksessa oli vuonna 2003 lähes 5 400 vakituista työntekijää. Heistä kuuluu hoitohenkilöstöön noin 3300, lääkärikuntaan 670, akateemiseen tutkimus- ja hoitohenkilöstöön 150 sekä hallinto- talous- ja huoltohenkilöstöön 1 280.

www.vsshp.fi

TYKS

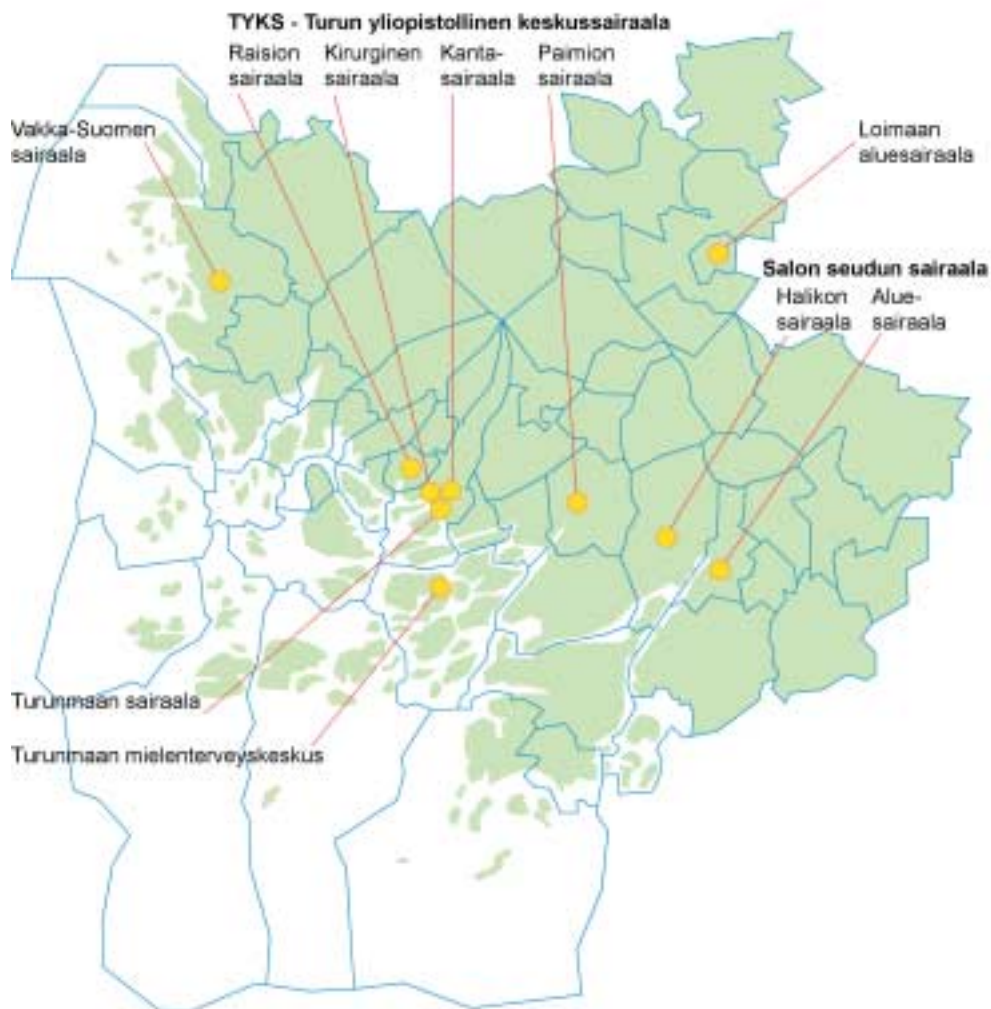
Turun yliopistollinen keskussairaala on yksi maamme viidestä yliopistollisesta sairaalasta. TYKS on maamme vanhin sairaala, jonka Ruotsi-Suomen kuningas Aadolf Fredrik perusti vuonna 1756 Turun lasaretin nimellä. Sairaalan historiaa on koottu kantasairaalan alueella sijaitsevaan Lasaretti-museoon.

- Yliopistosairaaloitointa käynnistyi vuonna 1958.
- TYKSin osastoilla on yhteensä noin 970 sairaansijaa.
- Henkilökuntaan kuului vuonna 2003 noin 3 870 työntekijää: 540 lääkäriä, 100 akateemista tutkimus- ja hoitotyöntekijää, 2 370 hoitotyöntekijää, sekä 860 hallinto-, talous- ja huoltohenkilöstöön kuuluvaa työntekijää.
- TYKSin toimintakulut ovat noin 270 miljoonaa euroa vuodessa (talousarvio 2004).
- Vuonna 2003 TYKSissä kirjattiin noin 370 000 avohoitokäyntiä, 250 000 hoitopäivää ja 55 000 hoitopaksoa. Keskimääräinen hoitoaika oli 4,6 vuorokautta.
- TYKSin päätoimipaikat ovat
 - Kantasairaala
 - Kirurginen sairaala (1.1.2004 alkaen)
 - Paimion sairaala
 - Raision sairaala

T-sairaala on osa TYKSin kantasairaalaa.

www.tyks.fi

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin sairaalat

TYKS

TURUN
YLIOPISTOLLINEN
KESKUSSAIRAALA

TURKU
UNIVERSITY
HOSPITAL

Turun yliopistollinen keskussairaala

Puh. (02) 313 0000

Postiosoite: PL 52, 20521 Turku

Katuosoite: Kiinamyllynkatu 4–8, Turku

TYKSin T-sairaalan katuosoite: Savitehtaankatu 1, Turku

www.tyks.fi